
MARITIMT VITENSENTER
I TUNGEVÅGEN

"VITENVÅGEN"

BLÅTT VITENSENTER I DEN GRØNNE LANDSBYEN

Randaberg kommune og Jærmuseet har en felles ambisjon om det maritime vitensenteret Vitenvågen i Tungevågen. Vitensenteret er et resultat av et målrettet og fruktbart museums-samarbeid i et kvart århundre. Rundt 2000 kvadratmeter skal fylles med interaktive utstillinger om havbruk, maritim industri og Kystverkets historie og virksomhet i dag. Med utsikt mot havet skal Vitenvågen gi innsikt i livet langs kysten med formidling som vekker oppsikt. Dette er vår visjon.

Størsteparten av både Norges og Rogalands befolkning bor i nærheten av havet. Den ytterste kystlinja forbindes ofte med rekreasjon og fritidsaktiviteter. Men havet utenfor er en av våre største arbeidsplasser, og den viktigste inntektskilden. Samspillet mellom aktiviteten på havet og på land har skapt et nærings- og kulturliv som på mange måter definerer det moderne Norge.

Vitensenteret skal ha tre hovedtema: Kystverket, havbruk og maritim industri. Havet, kysten og fiskarbonden er fellesnevnerne for disse virksomhetene.

Høsten 2012 ble en reguleringsplan for Maritimt vitensenter vedtatt av kommunestyret i Randaberg, og i 2013 kjøpte kommunen eiendommen i Tungevågen til formålet. Planen regulerer deler av neset til kultur- og museumsformål. Dermed er grunnen beredd for et nytt vitensenterbygg. Å bygge et maritimt vitensenter er ressurskrevende. Vi er avhengige av velvilje både fra stat, fylke, kommune og det private næringslivet for å få gjennomført disse planene.

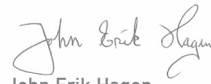
Hensikten med dette dokumentet er å presentere vår visjon og våre målsetninger for Vitenvågen, og konkretisere nærmere hva det skal inneholde. Sammen med det vedlagte romprogrammet danner dette grunnlag for videreutviklingen av prosjektet. Den neste store milepælen blir arkitektkonkurranse som etter planen skal lyses ut i 2014.

Målfrid Snørteland
Direktør Jærmuseet

Bjørn Kahrs
Ordfører Randaberg kommune

John Erik Hagen
Regiondirektør Kystverket Vest

Janne Johnsen
Fylkesordfører
Rogaland fylkeskommune

Eivind Helland
General Manager Blue Planet

Fride Solbakken
Daglig leder Maritimt Forum
for Stavangerregionen

MARITIMT VITENSENTER – VISJON OG MÅL

VISJON

Vitenvågen: utsikt – innsikt – oppsikt

Med utsikt mot havet gir Vitenvågen innsikt i livet langs kysten med formidling som vekker oppsikt.

MÅL

Vitenvågen skal skape opplevelser og formidle kunnskap om:

- hvordan de rike havressursene og den innovative og omstillingsdyktige kystbefolkningen har skapt det moderne Norge
- hvordan den værharde norskekysten har utviklet seg til å bli en av de sikreste sjøstrekningene i verden
- hvordan havbruk og maritim industri skaper nye verdier for framtida

TUNGENES FYR

Utviklingen av Tungenes fyr fra fyrstasjon til kulturinstitusjon og museum danner grunnlaget for framtidsplanen om et maritimt vitensenter. Fyret ble etablert i 1828. På den tiden var det ikke et tradisjonelt fyr, men noen tente talglys i loftsvinduet til en privatperson i området. Staten bygde et nytt fyr i 1862, dette fikk et tårn i 1898, og har i den ytre formen vært nokså uforandret siden. Fyranlegget ble senere utvidet med fyrvokterbolig i 1937 og fyrbetjentbolig i 1959.

I 1984 ble fyrdriften på Tungenes fyr nedlagt, og fyret ble avbemannet. En fyrlykt på skjæret Bragen, like nord for Tungeneset, overtok det gamle fyrets navigasjonstekniske funksjon. Randaberg kommune var bevisst på gjenbruksverdien til fyrstasjonen, og inngikk en leieavtale med Kystverket. Målet var å gjøre fyret tilgjengelig. Fem år etter nedleggelsen åpnet Tungenes fyr på nytt, som kulturinstitusjon. Tilbudet besto av kafé, kunstutstilling – med malerier donert til kommunen av Oskar Sørreime – og omvisning i fyrbygningen. Året etter åpnet Sjøbruksmuseet i Tungevågen, med en utstilling om den jærsk fiskerbonden.

I løpet av 1990-tallet ble det knyttet kontakt mellom ulike fyrmuseumsmiljø i Norge. Tanken om et nasjonalt fyrmuseum vokste fram. Dette ble en realitet i 2008 med etableringen av Kystverkets etatsmuseum, Kystverkmusea. Nettverksmuseet med avdelinger i Lindesnes, på Tungenes, i Dalsfjord og Lofoten, dekker hele etatens virksomhet.

I dag deler eieren Randaberg kommune og Jærmuseet på å drive publikumstilbudet ved Tungenes fyr.

Jærmuseet har siden 2010 laget tre nye utstillinger til museumsanlegget på Tungenes. Disse dreier seg om fyrhistorie, sikring av sjøveien og sjøbruk, og er å regne som pilotutstillinger for et framtidig vitensenter. Mye ressurser har blitt lagt ned i forskning og kunnskapsutvikling. Innenfor Kystverkmusea skal Tungenes fyr ha ansvar for navigasjon, los- og trafikk-sentraltjenesten.

Maritimt vitensenter i Tungevågen.

Illustrasjon: Jens Flesjå

VITENSENTER-PEDAGOGIKKEN OG IDEEN OM ET MARITIMT VITENSENTER

Målet for denne museumsutviklingen er å opprette et maritimt vitensenter i Tungevågen. Foreningen norske vitensentre opererer med følgende definisjon på et vitensenter: «Et vitensenter er et populærvitenskapelig opplevels- og læringssenter innen matematikk, naturvitenskap og teknologi hvor de besøkende lærer ved å eksperimentere selv. I et vitensenter kan barn og voksne utforske fenomener knyttet til natur, miljø, helse og teknologi gjennom egen aktivitet og i samarbeid med andre.»

Jærmuseet har et regionalt vitensenteransvar for Rogaland og har sammen med Randaberg kommune hatt en vitensenterambisjon for Tungenesområdet i over ti år. I et kommunestyrevedtak fra juni 2000 stiller kommunen seg positiv til deltakelse i «et regionalt vitensenterprosjekt i Jærmuseets regi».

Jærmuseets vitensenteravdelinger Vitengarden på Nærbø og Vitenfabrikken i Sandnes formidler landbruket og industrien i regionen. Et maritimt vitensenter kompletterer Jærmuseets vitensenterformidling – disse tre avdelingene vil vise bredden og mangfoldet i Jærens kultur- og næringsliv.

I en norsk spørreundersøkelse blant førsteårsstudenter i realfag ved universiteter/høgskoler oppgir 20 prosent at vitensenter har inspirert/motivert eget utdanningsvalg. Vitensentrene ble oppgitt som mer styrende for valg enn rådgivere på skolen og reklamekampanjer. Dette vitensenteret kan derfor bli en rekrutteringsanstalt til den maritime industrien.

Men først og fremst vil vitensenteret tilby morsomme og lærerike opplevelser for et tallrikt publikum. Det er i forhold til formidling at vitensenteret har sin fremste styrke. Vitenpedagogikken tar utgangspunkt i at læring skjer gjennom aktivisering, eller som det heter i Jærmuseet: "Å lære ved å gjera".

Vitenvågen vil være både vitensenter og museum i likhet med de andre vitensenteravdelingene i Jærmuseet. Dette innebærer at institusjonen også skjøtter de grunnleggende museumsoppgavene, som innsamling, bevaring, forskning og formidling.

Plassering Maritimt vitensenter i Tungevangen.

Illustrasjon: Jens Flesjå

PLASSERING OG INNHOLD

Vitenvågen skal ligge i området som i dag rommer to tidligere gårdsdriftsbygninger, der den ene inneholder Sjøbruksmuseet. Nybygget vil erstatte de gamle driftsbygningene i Tungevågen og gi hele området et etterlengtet "ansiktsløft".

Randaberg kommune er omgitt hav på tre kanter og har både en rik maritim historie og en betydelig maritim industri i dag. Vitenvågen vil vise betydningen av kommunens sjøvendte kulturhistorie, både til dens egen befolkning og til et betydelig antall besøkende utenfra.

Vitenvågen vil både ha en lokal og en nasjonal forankring. Vitensenteret vil formidle den lokale maritime kulturhistorien og speile dagens sjøbruk og sjøvendte industri. Samtidig har museet et nasjonalt museumsansvar for navigasjon, los og trafikk-sentraltjenesten. Kystverket er verdensledende innen moderne sjøsikkerhet, dette skal komme tydelig fram i et maritimt vitensenter.

PUBLIKUM

Randaberg ligger i Norges tredje mest befolkede region, og publikumspotensialet ved en ny vitensenterinstitusjon i kommunen er stort. I dag kommer rundt 20 000 mennesker innom fyranlegget på Tungenes årlig. På lang sikt vil et maritimt vitensenter i området ha potensiale til å trekke 50 000 besøkende årlig. Jærmuseets to andre vitensenteravdelinger, på Nærbø og i Sandnes, hadde til sammenligning henholdsvis 44 800 og 70 598 besøkende i 2012.

Publikum vil imidlertid få mer enn vitensenteropplevelser i Tungevågen. I naturskjønne omgivelser, i møtet mellom hav og land, blir dette en ideell møteplass både for konferanser, kulturarrangement og private tilstelninger. Vitenvågen vil bli tilrettelagt for utleie til både bedrifter og privatpersoner.

MARITIMT VITENSENTER – TEMA

Jærmuseet har arbeidet med å utvikle utstillinger til Tungenes fyr med maritime tema siden 2010. Et delmål med dette utstillingsarbeidet har vært å utforske nye formidlingsmetoder. Ut i fra erfaringene med pilotutstillingene skal formidlingen i Vitenvågen forbedres ytterligere.

Vitensenteret skal ha tre hovedtema:

KYSTVERKET

HAVBRUK

MARITIM INDUSTRI

Fiskerbøndene har spilt sentrale roller i den historiske utviklingen av disse virksomhetene. De tok ofte deltidsjobb som los eller fyrvokter, og var pionerer innenfor oppdrettsnæringen. Fiskerbøndene var dessuten raskt ute med å stille båtene sine til disposisjon for en oljenæring i etableringsfasen på slutten av 1960- og begynnelsen av 1970-tallet. Vitenvågen skal speile denne mangfoldige aktiviteten langs rogalandskysten som har lagt grunnlaget for det moderne Norge.

Hva er et fyr, og hvordan virker det?

Illustrasjon: Tom Idland

KYSTVERKET

Kystverket er et statlig organ for kystforvaltning og samferdsel med formål om å sikre og å utvikle kystområdene i forhold til sjøfart og miljø. Staten vokste fram etter sammenlåingen av fyr-, los- og havnevesenet i 1974.

Kystverkstemaene navigasjon, los og sjøtrafikksentraler vil få en sentral plass i et framtidig maritimt vitensenter. For å sette temaene inn i en større sammenheng vil det, som et utgangspunkt, være nødvendig å presentere Kystverkets historie og virksomhet i dag.

Vitenvågen skal vise hvordan den maritime infrastrukturen samspiller, og til sammen gir en helhetlig sjøsikkerhet. Dette blir i praksis gjort ved at alle eksperimentene tar utgangspunkt i det samme, fiktive kystlandskapet, kalt Havlandet, og viser hvordan dette sikres ved hjelp av fyr, los og trafikksentral.

NAVIGASJON: NATTSEILASEN

Det skal settes av to rom til en skjærgård-modell av Havlandet med fyr og merker. Det ene rommet viser landskapet i dagslys, mens det andre rommet er mørklagt. Publikum skal kunne gå gjennom skjærgården i dagslys og i mørket. I mørket må det brukes kart og fyrlys for å kunne komme igjennom. Opplevelsen av landskapet skal gjøres mer virkelighetsnær ved å bruke lydeffekter av sjø.

NAVIGASJON: FYRLINSA

Fyrlyset både brytes og forsterkes gjennom fyrlinsa, og gir lyset både en bestemt retning og en lang rekkevidde. Vitenfabrikken har hatt et eksperiment med lysbryting i forskjellige linser. Dette kan utvides til også å vise hvordan lyset styrkes gjennom fyrlinsa. Flere alternative lyskilder skal kunne brukes i linsa: gass, olje, glødelampe og LED-lys.

NAVIGASJON: JORDKRUMMING OG FYRLYSETS REKKEVIDDE

På grunn av jordas krumming er rekkevidden til fyrlyset avhengig av lykildens høyde over havet. Dette kan illustreres gjennom en jordklodemodell med et justerbart fyr hvis fyrlys skal treffe et møtende skip. En høytliggende lyskilde vil treffe båter på lengre avstand.

Nattseilasen gir et godt inntrykk av hvordan fyra fungerer som navigasjonshjelpemiddel.

Illustrasjon: Tom Idland

Fyrrommet i dagslys.

Illustrasjon: Tom Idland

Losing før og nå.

Illustrasjon: Tom Idland

LOS: KONKURRANSELOSING

Fram til rundt 1900 konkurrerte loser om losoppdrag. Med fare for eget liv, kappseilte og -rodde de ut til det lossøkende skipet. Den som kom først fram fikk oppdraget, og dermed lospengene. I det maritime vitensenteret skal dette illustreres med et rokonkurranse-spill. Grunnlaget for spillet skal være en levende film, som viser en gammel robåt (losbåten) som ror mot en større seilbåt (det lossøkende skipet). Den samme filmen blir vist til begge roerne. Hastigheten på den enkelte filmvisningen bestemmes av hurtigheten til roeren på den enkelte romaskinen. Den som ror fortest vil komme først fram til seilbåten på filmen.

LOS: LOSSIMULATOR

Publikum kommer inn i en modell av ei bru på et større skip. Modellen skal gi et troverdig bilde av kontrollrommets tekniske utrustning. Flere skjermer viser en animasjon av Havlandet. Formålet med simulatoren er å være los og å føre skipet trygt gjennom farveien. Farveien er merket med fyrlys og -lykter. Skjær og holmer er merket med sjømerker. For å kunne navigere trygt gjennom landskapet, må navigatøren kjenne funksjonen til fyrene og vite hva sjømerkene betyr. Denne kunnskapen kan tilegnes gjennom nattseilas-eksperimentet.

SJØTRAFIKKSENTRALEN: AIS PÅ BERØRINGSSKJERM

AIS (Automatic Identification System) er et system for identifikasjon og stadfesting, pålagt brukt på skip over 300 bruttotonn og på passasjerbåter. Data om identitet, posisjon, kurs, fart, last, bestemmelsessted blir mottatt av basestasjoner. Dette danner et samlet sjøtrafikkbilde som fungerer som navigasjonshjelpemiddel i sjøfarten, og som overvåking i sjøtrafikksentralene.

AIS-teknologien skal formildes på en berøringsskjem. Passerende båter utenfor Vitenvågen formidles i nåtid som båtsymboler i et digitalt kart på skjermen. Ved berøring av symbolet framkommer mer informasjon om den enkelte båten i skjermbildet, samt lenker til bilder av de passerende båtene.

SJØTRAFIKKSENTRALEN: TRAFIKKLEDER PÅ VAKT

En trafikkleder har oversikt over Havlandet. Denne har oversikt over bevegelsene i området med simulert AIS og radar og et kamera. Trafikklederen har dessuten radiokontakt med publikum i fyrnavigasjonseksperimentet i skjærgård-modellen, og kan instruere de som navigerer feil.

Havbruk - teori og praksis.

Illustrasjon: Tom Idland

HAVBRUK

Sjøbruksmuseet i Tungevågen ble opprettet i 1990. Det ligger i en tidligere gårdsdriftsbygning, sammen med båtmotorsamlingen til Tungenes motorgruppe. Tema for Sjøbruksmuseet er hvordan Jærbøndene utnyttet ressursene til havs. I 2012 ble utstillingen fornyet med nye tema, blant annet oppdrett. I tillegg ble den oppdatert tidsmessig og viste lokal utnyttelse av havressursene fram til i dag. Havbruksutstillingen i Vitenvågen vil ha et hovedfokus på oppdrett.

Fra gammelt av har fiskerne hatt levende fisk i steng eller i en sankekiste på stranda. Her har de fylt på med dagens fangst og hentet fersk fisk når det var nødvendig. Overgangen fra å ha fisk i fangenskap til oppdrettsnæringen i dag, har krevd vedvarende forskning og eksperimentering. De fleste oppdretterne kjøper smolt og aler fisken opp til lønnsom slaktevekt.

Grunnlaget for oppdrettsnæringen i dag ble lagt på 1950-talet. En fase med prøving og feiling varte til begynnelsen av 1970-tallet. Fra da av dominerte lakse- og ørretoppdrett i flytende merder. Næringen vokste kraftig dette tiåret, antall produsenter økte, og produksjonen ble 16-doblet, fra 500 tonn i 1971 til 8000 tonn i 1980. I 2012 ble det produsert 1,3 millioner tonn fisk i norske oppdrettsanlegg, med en omsetningsverdi på 30,6 milliarder kroner. Oppdrettsfisker er dermed Norges tredje største eksportartikkel. Oppdrettsfisker er likevel omdiskutert. Det er knyttet en del etiske og miljømessige utfordringer til denne fiskeproduksjonen, i likhet med all annen matproduksjon. Men oppdrett av fisk er den mest bærekraftige og effektive formen for produksjon av protein. Norge er verdensledende på industriell akvakultur og Rogaland er et pionérfylke innenfor oppdrett. Fylket er ledende på både førutvikling og teknologiutvikling.

Vår havbruksutstilling vil basere seg på forskning fra anerkjente og relevante fagmiljø. Resultatet blir en balansert og uavhengig fremstilling av dagens havbruk og næringens historie.

Det skal søkes om en såkalt visningskonsesjon til Vitenvågen. Dette er en produksjonstillatelse som skal forvaltes av havbruksaktøren, på vilkår om at det utarbeides et formidlingsprogram i tilknytning til konsesjonen.

Vitenvågen vil vise veien fra lakserogn til måltid.

INKUBATOR: Vitengarden på Nærbø har en inkubator som viser klekking av kyllinger. Et tilsvarende eksperiment med lakseegg skal lages til Vitenvågen.

LAKSEEGG PÅ SAMLEBÅND: Befruktede lakseegg må sorteres på samleband før de settes inn i en inkubator. Arbeidet gjøres for hånd og krever konsentrasjon. Eksperimentet kan ha et konkurransepreg.

AKVARIUM: Et ta-og-føle-på-akvarium ble kjøpt inn til den fornyede Sjøbruksutstillingen. Dette inneholder plater og dyr fra fjæra utenfor Tungeneset, og ble satt i drift sommerseongen 2013. Akvariet skal også brukes i Vitenvågen. Eventuelle behov for modifiseringer kartlegges etter driftsstart.

Vitensenteret skal i tillegg ha et stort akvarium med større fisk/sjødyr. Akvariet kan være frittstående eller integrert i bygget.

Direkteoverføring av bilder fra merder.

Illustrasjon: Tom Idland

FÔRING: Publikum kan fôre laks i akvariet med lokalt produsert fiskefôr ved hjelp av en fôringsmaskin fra Bryne.

FOREDLING: Fisk skal legges rett vei på samleband og pakkes raskest mulig i kasser.

KAMERA I MERDER: Direkteoverføring av bilder fra merder foregår via internett og kan gjøres tilgjengelig i Vitenvågen. Kameraet kan også fjernstyres fra vitensenteret.

OPPDRETTSSPILL: Et interaktivt animasjonsspill. Publikum må gjøre en rekke valg: utsetting av smolt, fôrmengde og foringstid, avlusing (leppefisk vs. kjemikalier), tidspunkt for slakting, osv. Alle valg påvirker sluttresultatet: kvalitet og salgspris.

BYGG DIN EGEN MERD: Byggesett. Publikum bygger sine egne merder og setter de ut i et bølgebasseng. Vannet i bassenget settes i bevegelse, for å teste hvor robuste merdene er.

TUR TIL OPPDRETTSANLEGG: I samarbeid med en lokal havbruksaktør og Blue Planet (konsulentselskap for havbruksindustrien), vil Jærmuseet tilby båtturer fra Vitenvågen til oppdrettsanlegg. Sammen med formidlingen i vitensenteret får publikum et sammensatt inntrykk av næringen, fra pionertida til dagens moderne anlegg. En spennende båttur kommer på kjøpet.

Uteområdet skal tilrettelegges for lek og rekreasjon.

Illustrasjon: Tom Idland

MARITIM INDUSTRI

Rogaland er størst i Norge innenfor maritim industri. Med dette menes rederier med skip, rigger og andre flytende innretninger, verft for skipsbygging og reparasjon (ikke rene offshoreverft). Maritime utstyrsprodusenter til alle typer skip og flytende innretninger. Maritime tjenester som teknologiske (skipsdesign, FoU, installasjon og ingeniørtjenester) finansielle og juridiske, havnetjenester, logistikk og handel.

Vitenvågen skal formidle den regionale, maritime industrihistorien, og la publikum prøve ut nye industriprodukt i praksis.

EKKOLODD: Ekkolodd fungerer i prinsippet på samme måte som radar, ved at ett eller flere lydsignal blir sendt ut under vann. Lydrefleksjonen danner grunnlaget for en grafisk presentasjon av et bestemt område. Ekkoloddet er et nyttig verktøy for fiskere.

EKKOLODD I AKVARIUM: et mini-ekkolodd kan installeres i akvariet for å vise hvordan apparatet brukes til å oppdage fisk.

EKKOLODD OG RADAR: Installasjon som viser hvordan lyd kan være et navigasjonshjelpemiddel.

ROV (REMOTELY OPERATED VEHICLES): Denne fjernstyrte undervannsfarkosten blir brukt til ulike oppgaver på havdypet som kartlegging av havbunnen, inspeksjon, vedlikehold og reparasjon av installasjoner på havbunnen, inspeksjon og vedlikehold av oppdrettsanlegg og søk- og bergingsoperasjoner. Robotene har slik sett overtatt en del av dykkernes tidligere oppgaver. De blir fjernstyrt fra et kontrollrom på et skip eller plattform.

ROV – OPERASJON: Miniatyr-roboter kan bygges til vitensenter-utstillingen, og opereres av publikum. Robotene skal utføre enkle oppgaver i et basseng, muligens i et av akvariene.

ROV – BYGGING: Flekkefjord teknisk senter har bygget en egen ROV, dette kan også gjøres i Vitenvågen, for publikum eller elever.

BÅTMOTORUTSTILLING: I tilknytning til Sjøbruksmuseet finnes en båtmotorsamling på om lag 200 motorer. Motorsamlingen må i første rekke revideres, og det må settes opp en prioriteringsliste over hva som skal beholdes, bevares og stilles ut. Spesielt sjeldne og lokalt produserte motorer skal prioriteres. Et mindre utvalg av disse motorene skal utgjøre en båtmotorutstilling i det maritime vitensenteret. Disse representerer samtidig en tidlig utgave av den maritime industrien i regionen.

Båtmotorutstillingen skal suppleres med følgende eksperiment som viser hvordan en gammel båtmotor virker: et tverrsnitt av en motor tildekket med glass. En sveiv er koblet til stempler, som igjen er koblet til en propell. Ved å sveive ser publikum hvordan motoren fungerer.

Maritim lekeparks ved Fiskeri- og søfartsmuseet i Esbjerg.
Noe tilsvarende vil bli oppført ved Vitenvågen.

Foto: www.fimus.dk

VÆR

Innmelding av værobservasjoner var en av oppgavene til en fyrvokter. Dette kommer fortsatt til uttrykk gjennom værvarslingen på radio som tar for seg værobservasjoner og værutsikter til en rekke fyrstasjoner. Ingen av fyrstasjonene har bemanning som melder inn observasjoner, men enkelte er utstyrt med målestasjoner.

I etterkant av "Sleipner"-ulykken i 1999 etablerte Kystverket, i samarbeid med Meteorologisk institutt, en bølge- og strømvarslingstjeneste. Basert på varslene kan passasjertrafikken vurdere sikkerheten i et bestemt område, og eventuelt vurdere alternativ transport.

Været er en kritisk faktor for de som ferdes på sjøen. Planlegging og gjennomføring av arbeid på sjøen forutsetter presise og pålitelige værvarslinger.

Vær er et naturlig tema i Vitenvågen.

Dette kan formidles ganske enkelt i en utstilling. En målestasjon kan settes opp i forbindelse med vitensenteret. Dataene herfra må tilpasses publikum før de kan formidles i utstillingen. Moderne målestasjoner er utstyrt med kamera som tar bilder av været med korte mellomrom (hvert minutt). Bildene kan settes sammen til en seervernlig film som viser værrets gang i løpet av et halvt døgn.

Bølge- og strømvarslingstjenesten til Kystverket skal også gjøres tilgjengelig for publikum i vitensenteret. Dataene skal tilpasses grafisk, og gi et godt inntrykk av forholdene på havet i nåtid og nær framtid.

På lengre sikt vil lagring av værdata gi grunnlag for formidling av temaet klimaendringer.

FREMDRIFTSPLAN

2012: Regional og statlig forankring av vitensenterplanene: møte med fylkesordfører og regiondirektør i Kystverket Vest den 2. oktober.

2012: Reguleringsplan for Maritimt vitensenter i Tungevågen.

2014: Prospekt for Maritimt vitensenter i Tungevågen: Vitenvågen

2014–2015: Arkitektkonkurranse

Randaberg kommune har pr. oktober 2013 satt av midler til konkurransen, men medfinansiering er en forutsetning for gjennomføring.

2014–2015: Utarbeidelse og gjennomføring av finansieringsplan

2015–2016: Skisse- og forprosjekt

2015-2016: Gang- og sykkelsti til Tungenes

2017: Byggestart

Tungenes fyr er et landemerke på nordspissen av Jæren. Fyret har mistet sin navigasjons-tekniske funksjon, men har blitt et viktig kulturminne over den lokale maritime kultur-arven. Tungenes fyr er således ikke unikt, en rekke lokale museums- og kulturinstitusjoner langs Norskekysten ivaretar lokal, maritim kulturhistorie.

Kulturdepartementet oppfordrer til fornying: "Museene skal være oppdaterte og aktuelle i alle deler av sin virksomhet, være solide institusjoner og ha en aktiv samfunnsrolle" ¹

Norge er en av verdens ledende maritime nasjoner. "De maritime næringene representerer 6-9 prosent av den totale verdiskapingen. Mens andre nasjoner i hovedsak har sin styrke innenfor ett eller to maritime områder, er det norske miljøet blant de mest komplette i bredden av tjenester, produkter og ekspertise." ²

Det moderne Norges maritime lederskap speiles i liten grad i dagens maritime museum-sinstitusjoner. Vitenvågen vil således fylle en hvit flekk i det norske museumslandskapet.

De enkelte bestanddelene i Vitenvågen binder kysten og havet sammen i tid og rom og viser veier til havlandet Norge.

Avdelingsleder i Jærmuseet/Tungenes fyr, Eirik Gurandsrud, har ført dette dokumentet i pennen, og ivaretar sammen med rådmann Magne Fjell og kultursjef Anders Jaarvik i Randaberg kommune sekretariatsfunksjonen for prosjektet.

1) St. meld 49 "Framtidas museum" s. 13

2) http://www.regjeringen.no/nb/dep/nhd/tema/maritime_naeringer.html?id=1337

FORSLAG TIL ROMPROGRAM VITENVÅGEN

FOR PUBLIKUM

Utstillingslokale: 1100 kvadratmeter

Publikumsmottak med garderobe og toalett: 80 kvadratmeter

Kafé og kjøkken: 250 kvadratmeter

Butikk: 50 kvadratmeter

MØTELOKALER SOM KAN SLÅS SAMMEN VED BEHOV

Auditorium: 200 kvadratmeter

Undervisningsrom: 100 kvadratmeter

Grupeerom: 50 kvadratmeter

Møterom: 50 kvadratmeter

FOR ANSATTE

Kontorlokale for ti personer: 70 kvadratmeter

Garderobe og toaletter for personalet: 30 kvadratmeter

VEDLIKEHOLD OG TEKNISK DRIFT

Verksted: 50 kvadratmeter

Gjenstandsmottak/lager: 100 kvadratmeter

Teknisk rom: 100 kvadratmeter

Vaskerom: 30 kvadratmeter

Kjølerom: 20 kvadratmeter

Rom for undervisningsmateriell: 30 kvadratmeter

SAMLET AREAL: 2310 kvadratmeter

I følge reguleringsbestemmelsene for Detaljregulering av maritimt vitensenter ved Tungevågen kan det tillates inntil 3000 m² BRA. Bebyggelsen skal samlet sett ikke overstige 2500 m². Samlet grunnflate skal ikke overstige 2000 m². For 50 prosent av bebyggelsen er maks byggehøyde kote 11. For de resterende 50 prosent er maks byggehøyde kote 9. Mindre enkeltelement som lysanlegg, piper og liknende kan tillates utover maksimal byggehøyde.

Reguleringsbestemmelsene ligger i sin helhet på www.randaberg.kommune.no

MARITIMT VITENSENTER
I TUNGEVÅGEN
